

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖÇMEN ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Dilek ÖZBEK¹, Faysal ÖZDAŞ², Nihat KAVAN³

* Bu çalışma birinci yazarın “Beden Eğitimi Dersi Öğretmenlerinin Göçmen Öğrencilerin Durumlarına İlişkin Görüşleri” isimli tezsiz yüksek lisans projesinden türetilmiştir.

1 Antrenör, Mardin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, dlk.ozbek1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0534-9987.

2 Doç. Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, faysalozdas@artuklu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2261-9504.

3 Bilim Uzmanı, nihatkavan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4872-1002.

Geliş Tarihi: 28.06.2021 Kabul Tarihi: 04.08.2021 DOI: 10.37669/milliegitim.958966

Öz: Yapılan bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Araştırma verilerinin toplanmasında beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu ise Mardin ili, Artuklu ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapmakta olan 12’si kadın, 18’i erkek 30 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma bulguları sonucunda göçmen öğrencilerin; en fazla dil sorunu yaşadığı, eğitim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde sınıf içi etkinliklerin sıkça kullanıldığı, öğrencilerin okula uyumunda sosyal faaliyetlere ağırlık verildiği, farklı kültürlerin bir arada olmasının genel olarak olumlu karşılandığı ve öğrencilerin sosyal etkinliklere katılımda çekingen davrandıkları fakat zamanla öğretmenlerinin ve sınıf arkadaşlarının desteğiyle bunu atlattıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçmenlik, mülteci, göçmen öğrenci, beden eğitimi dersi, öğretmen

EXAMINATION OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' VIEWS ON IMMIGRANT STUDENTS: A CASE STUDY

Abstract:

In this study, it was aimed to examine the views of physical education teachers about immigrant students. For this purpose, the research was carried out with a case study, one of the qualitative research methods. In the collection of research data, the data obtained by using a semi-structured interview form consisting of five questions were analyzed by content analysis. The study group of the research consists of 30 physical education teachers, 12 female and 18 male, working in schools affiliated to the Ministry of National Education in Mardin province, Artuklu district. As a result of the research findings the immigrant students have experienced language problems the most, classroom activities are frequently used to solve the problems they experience in the education process, social activities are emphasized in the adaptation of the students to the school, the coexistence of different cultures is generally welcomed, and the students are shy in participating in social activities, but in time they overcome this with the support of their teachers and classmates.

Keywords: Immigration, refugee, immigrant student, physical education, teacher

Giriş

Göç, insanların çeşitli sebeple hayatlarının bir kısmını ya da tamamını geçirmek üzere yaşam alanlarını terk ederek farklı coğrafyalara gitmesi olarak ifade edilmektedir (Akkayan, 1979; Akt. Kızılkaya, 2021). Türk Dil Kurumuna (TDK) (2021) göre göç; ekonomik, toplumsal ve siyasi sebeplerle bireylerin veya toplumun bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim alanından başka bir yerleşim alanına gitmesidir. Göçmen, ülkeden çeşitli sorunlar yüzünden ayrılan kişi olarak nitelendirilir. Göçmenler, gittikleri ülkenin korumasından faydalanarak daha iyi hayat koşullarına kavuşabilmek için ülkelerini terk etmek zorunda kalmaktadırlar.

Göç olgusu sebeplerine, amaçlarına ve hedeflerine göre farklı sınıflandırmaya tabi tutulabilir. Sebeplerine göre mecburi ve gönüllü göç, amaçlarına göre çalışma yönünden veya sığınmacı göç, hedefe göre kanuni ve kanun dışı göç gibi farklı ölçütlere uygun tanımlama yapmak mümkündür. Ayrı bilimsel disiplinler olarak sosyoloji, psikoloji, coğrafya, tarih, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi gibi bazı ilgili disiplinler

göçle ilgili ayrı bakış açısına vurgu yapmaktadır (İçduygu ve Sirkeci, 1999). Mecburi göç savaş, sürgün, doğal afet gibi sebeplerden dolayı kendi yaşadıkları yerleri zorunluluktan dolayı bırakmaları anlamına gelmektedir. Gönüllü göç ise bireylerin kendi rızalarıyla daha güzel iş daha güzel bir hayat kalitesine ulaşmayı amaçlar.

İnsanlar, doğdukları ve yaşamlarını sürdürdükleri toprakları değiştirmeye mecbur kılan birçok sebep bulunmaktadır. Dünyanın birçok bölgesinde insanlar savaş, açlık, doğal afetler gibi çeşitli sebeplerle mecburi olarak yaşadıkları toprakları terk ederek göç etmek zorunda kalmaktadırlar (Heywood, 2013; Özkan, 2013). Göçmenler göç ettikleri yerlerde birçok sorundan kurtulurken bununla beraber bazı yeni sorunlarla da mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar. Gidilen yerlerde dil, din, kültür ve ırk gibi birçok farklılık göçmenlerin mücadele etmesi gereken sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Göç sadece yetişkin bireyleri değil çocukları da etkilemektedir (Aksoy, 2012).

2011 yılında Suriye’den Türkiye’ye yoğun bir kitlesel göç hareketi gerçekleşmiştir. Türkiye uygulamış olduğu “açık kapı” politikasından dolayı göç hareketinden en fazla etkilenen ülkelerden birisi olmuştur (Aygül ve Eke, 2018). Hem göçün süresi ve göçmen sayısından dolayı Suriye’den Türkiye’ye yapılan göç hareketleri Türkiye’yi çeşitli sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır. Göç hareketinin ilk günlerinde, göç sürecinin kısa olacağına inanıldığı için alınan önlemler genellikle temizlik, barınma ve temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olmuştur. Fakat uzayan iç savaş ile beraber göçler artmaya devam etmiş ve geçici önlemler yetersiz kalmıştır.

Türkiye’ye gelen göçmenlerin önemli bir kısmını okul döneminde bulunan çocuklar oluşturmuştur. Göçmen çocuklar zihinsel, fiziksel ve psikolojik açılardan sorunlar yaşadıkları için desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Göçmen çocukların sayıca fazla olması gerek Millî Eğitim Bakanlığı gerek diğer bakanlıklar tarafından bazı düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Göçmenlere yönelik faaliyetlerin birçoğu eğitim alanına yöneliktir (Şimşek ve Kula, 2018). Seta ve Theirworld’e (2017) göre Türkiye’deki Suriyeli çocuklar eğitim sürecine dâhil olmadıklarında kayıp nesiller oluşacaktır. Bu noktada eğitim öğretim faaliyetleri okul çağındaki çocuklar için ihtiyaç karşılayıcı olmaktadır. Eğitim faaliyetlerinin göçmen öğrencilere yönelik diğer olumlu tarafları da göç edilen yere uyum sağlanmasını kolaylaştırması ve göçmenlere yönelik ön yargının eğitim yoluyla en aza indirgenmesidir (Bosch-Supan, 1987).

Okullarda göçmen öğrenciler sportif ve kültürel faaliyetlerde bulunarak yeni arkadaşlar edinmekte, dil yetilerini geliştirmekte ve keyifli vakit geçirebilmektedir. Bu sayede içinde buldukları topluma uyum sağlamakta ve göçün vermiş olduğu olumsuz durumlardan kurtulabilmektedirler. Reynold, Miller ve Weiner’e (2003) göre öğretmenler öğrencilerine çevre, destek ve etkinlikler sunarken bunları sadece öğrencilerin duyuşsal açıdan iyi olmaları için değil sosyal yaşam içinde uyum sağlamaları için de düzenlemelidir. Öğretmenlerin öğrencilerin kültüründeki ve yaşam biçimle-

rindeki farklılıkları tespit edebilmesi için öğrencilerle ve velilerle iyi bir iletişim kurması gerekmektedir (Başar, Akan ve Çiftçi, 2018). Öğretmenler bu sayede göçmen öğrencileri tespit ederek ihtiyaçlarını belirleyebilir ve kendilerine daha fazla yardımcı olabilecektir.

İnsanların boş zamanlarını değerlendirme, güzel ve hoş vakit geçirme faaliyetlerinin başında fiziksel etkinlikler gelmektedir (Humphreys, McLeod ve Ruseski, 2014; Reiner vd., 2013). Fiziksel etkinlikler insanların bilişsel, psikolojik ve duyuşsal açıdan mutlu olmasını sağlamaktadır. Beden eğitimi dersi yapısı gereği fiziksel etkinliklerle zenginleştirilmiştir. Eğitim öğretim sürecinde çocuklar beden eğitimi dersi ile belli bir sistem dâhilinde fiziksel aktivitelere ve spora katılım göstermektedir (Uğraş ve Serbes, 2019).

Göçmen öğrencilerin akademik ihtiyaçlarının dışında sosyal, duyuşsal ve fiziksel ihtiyaçları da vardır. Öğrenim çağındaki göçmen öğrencilerin bu ihtiyaçlarını gidermesi okullarda yürütülen faaliyetlerle sağlanabilmektedir. Beden eğitimi dersi göçmen öğrencilere diğer öğrencilerle sosyal etkileşimde bulunma, enerjilerini boşaltma, yeteneklerini keşfetme ve eğitim sürecinden keyif alma gibi imkânlar sunmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri bu süreçte göçmen öğrencilere destek olmakta, göçmen öğrencilerle diğer öğrenciler arasında sosyal etkileşim ortamı yaratmakta, göçmen öğrencilerin yeteneklerini açığa çıkartmaktadır. Beden eğitimi dersi uygulamaya dönük bir ders olduğu için beden eğitimi öğretmenleri öğrencilerle doğrudan etkileşim içine girebilmekte ve öğrencileri daha detaylı olarak gözlemleyebilmektedir.

Göçmen öğrencilerle ilgili yapılan çalışmaların göçmen öğrencilerin eğitim öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin çeşitli çalışmalar (Arslan ve Uslu, 2020; Başar, akan ve Çiftçi, 2018; Börü ve Boyacı, 2016; Demircan, 2019; Eren, 2019; Ersoy ve Turan, 2019; Gökmen, 2020; Güngör ve Şenel, 2018; Mercan ve Bütün, 2016; Yenilmez ve Çöplü, 2019) tespit edilmiştir. Sportif etkinliklerin göçmen öğrenciler üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar (Sağın ve Güllü, 2020; Yaşara, Şemşeka, Bilena, Çalika ve Kayab, 2018) tespit edilmiştir. Ancak beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Buradan hareketle göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunlara ilişkin çalışmalara rastlanılmamış olması bu çalışmayı önemli kılmıştır. Bu araştırma ile beden eğitimi öğretmenlerinin tüm öğrenciler gibi sportif faaliyetlere ihtiyaç duyan göçmen öğrencilerle ilgili görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadığı sorunların giderilmesine yönelik öğretmen görüşleri alınarak eğitim sürecine katkıda bulunulması, Türkiye'ye gelen göçmen öğrencilerin eğitim sistemine entegrasyon ve uyum sürecinde yaşadıkları sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerileri üretilmesi bakımından önemlidir. Araştırmanın amacından hareketle aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. Göçmen öğrenciler beden eğitimi dersinde hangi sorunları yaşamaktadırlar?

2. Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunları çözmek için neler yapmaktasınız?

3. Göçmen öğrencilerin okula uyumları için beden eğitimi dersinde neler yapmaktasınız?

4. Beden eğitimi dersinde farklı kültürlerin bir arada olmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

5. Beden eğitimi dersinde göçmen öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma durumları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmalarının “nasıl” ve “neden” sorularına dayandığı ve araştırmacıların kontrolü dışındaki fenomen veya olayların derinlemesine incelenmesi için fırsatlar sağladığı söylenebilir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Nitel durum çalışmasının en önemli özelliği belli bir zamanda gerçekleşen durumların bütüncül bir yaklaşımla derinlemesine ortaya koyulmasıdır (Yin, 1984; Creswell ve Plano Clark, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim, öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesinde görev yapmakta olan 30 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri seçilmiştir. Örneklem seçiminde ise olasılık dışı örneklem yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi seçilmiştir. Örnekleme grubunun seçiminde çalışmanın amacına hizmet etmesi için göçmen öğrencilere eğitim veren farklı cinsiyet, kurum kademesi ve hizmet yılına sahip beden eğitimi öğretmenlerinin seçilmesine dikkat edilmiştir. Araştırmaya katılımda bulunan beden eğitimi öğretmenleri ile ilgili veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Veriler

Öğretmen	Cinsiyet	Kurumun Kademesi	Hizmet Yılı
Ö ₁	Kadın	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₂	Erkek	Ortaokul	11-15 Yıl
Ö ₃	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₄	Kadın	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₅	Kadın	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₆	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₇	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₈	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₉	Kadın	İlkokul	1-5 Yıl
Ö ₁₀	Kadın	Lise	1-5 Yıl
Ö ₁₁	Erkek	Lise	1-5 Yıl
Ö ₁₂	Kadın	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₁₃	Erkek	Lise	6-10 Yıl
Ö ₁₄	Kadın	İlkokul	1-5 Yıl
Ö ₁₅	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₁₆	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₁₇	Kadın	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₁₈	Kadın	Ortaokul	16 Yıl ve Üstü
Ö ₁₉	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₂₀	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₂₁	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₂₂	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₂₃	Erkek	İlkokul	1-5 Yıl
Ö ₂₄	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₂₅	Erkek	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₂₆	Kadın	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₂₇	Kadın	Lise	6-10 Yıl
Ö ₂₈	Kadın	Ortaokul	6-10 Yıl
Ö ₂₉	Erkek	Ortaokul	1-5 Yıl
Ö ₃₀	Erkek	Lise	6-10 Yıl

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan 30 öğretmenin 12’sinin kadın, 18’inin erkek öğretmenlerden oluştuğu; 3’ünün ilkokul, 22’sinin ortaokul, 5’inin lise kademesinde çalıştığı; 16’sının 1-5 yıl, 12’sinin 6-10 yıl, 1’inin 11-15 yıl, 1’inin 16 yıl ve üstünde çalıştığı görülmektedir. Araştırmada tek bir branş öğretmenlerinden veri toplanması amaçlanması ve salgın sürecinden dolayı katılımcı sayısının veri doyumu açısından yeterli olduğuna karar verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında 5 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış görüşme tekniğine göre daha esnek olup araştırmacının önceden sormayı planladığı soruların hazırlandığı bir tekniktir (Smith, 2004). Görüşme formunun oluşturulmasında alanyazın taraması yapıldıktan sonra uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerinden hareketle formda yer alan demografik verilere ve araştırma sorularına son şekilleri verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlanmadan önce Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu etik kurulunda etik kurul alınmış, daha sonra Mardin İl Millî Eğitim Müdürlüğünden araştırma izni alınmıştır. Araştırma için farklı okul kademelerine gidilerek beden eğitimi öğretmenleri ile görüşme yapıp gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Gönüllülük esaslı olarak katılımda bulunan öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu sunularak veri toplanmıştır.

Bu araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesinde görev yapıp araştırmaya gönüllü katılan 30 beden eğitimi öğretmeni ve öğretmenlere sunulan yarı yapılandırılmış görüşme formu soruları ile sınırlıdır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi sürecinde beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri alındıktan sonra içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi tekniği, verilerin belirli kurallara bağlı kalınarak kodlanıp özetlendiği, sistematik ve yenilenebilir analiz tekniğidir (Büyüköztürk, vd. 2016). Araştırma verilerinin analizi sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ile beden eğitimi öğretmenlerinden toplanan veriler kodlanmış ve kodlardan temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan kod ve temalar tablolar şeklinde sunulmuştur. Verilerin analizinde katılımcılardan kişisel veriler talep edilmediği için her bir görüşme formuna “Öğretmen” kelimesinin baş harfi ve bir sayı (Ö₁, Ö₂, Ö₃, vb.) verilerek kodlama yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel çalışmalarda geçerlik ve güvenilirlik ölçütlerinin adil ve eksiksiz bir şekilde bulgularda sunularak okuyucuların inka edilmesi sağlanmalıdır (Arastaman, Öztürk

Fidan ve Fidan, 2018). Nitel çalışmaların kabul edilebilir olması ve inandırıcılık araştırmanın kalitesini arttırmaktadır (Başkale, 2016). Yapılan bu çalışmada da geçerlik ve güvenilirliği sağlamada aşağıdaki önlemler alınmıştır:

- Görüşme formu katılımcılara sunulmadan önce uzman görüşlerine başvurularak gerekli düzeltme ve eklemeler yapılmıştır.
- Araştırmacılar, araştırma boyunca objektif davranarak araştırma verileri üzerinde tahrifat veya oynama yapmamıştır.
- Veri analizinde ortaya çıkan kod ve temalarda araştırmacılar tarafından objektif bir şekilde analiz edilmiştir.
- Her alt amaç ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Etik Kurul Onayı

Araştırma süreci başlatılmadan önce Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul onayı, Mardin İl Millî Eğitim Müdürlüğünden de araştırma izni alındıktan sonra veri toplama süreci başlatılmıştır.

Kurul Adı: Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Kurul Tarihi: 09.11.2020

Oturum Sayısı: 8

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilere yönelik görüşleri ile ilgili cevap aranan alt amaçlara ilişkin veriler yer almaktadır. Ulaşılan veriler tema ve kodlara ayrılarak tablolar hâlinde sunulmuştur.

Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt amacını oluşturan “Göçmen öğrenciler beden eğitimi dersinde hangi sorunları yaşamaktadırlar?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Beden Eğitimi Dersinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	f
Toplumsal	İletişim kopukluğu (Ö1, 12, 13, 28, 30), Kültür farklılıkları (Ö2, 14, 29), Dışlanma (Ö2, 28), Uyum sorunu (Ö9, 11, 13, 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 29), Asosyallik (Ö12, 15, 16, 22), Hemşehrilere gruplaşma (Ö26), Ön yargı (Ö29)	27
Dilsel	Türkçeyi bilmemek (Ö1, 3, 4, 7, 8, 11, 14, 16, 17, 18, 23, 25, 29), Kendini ifade edememe (Ö4, 6, 10, 15, 23)	18
Duygusal	İçe kapanıklık (Ö1), Özlem (Ö2), Çekingenlik (Ö5, 8, 10, 11, 19, 26), Rahat edememe (Ö16, 19), Öz güven eksikliği (Ö17, 20), Kaynaşmada zorlanma (Ö18, 21), Mutsuzluk (Ö21)	15
Akademik	Öğrenmede zorluk (Ö8), Dikkat dağınıklığı (Ö9), Etkinliklere katılmama (10, 20, 21), Eğitim sistemine alışamama (Ö15, 27), Karma eğitime alışamama (Ö5)	8
Ekonomik	Kılık, kıyafet eksikliği (Ö6, 12, 22, 24, 30)	5
Toplam		73

Tablo 2 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin yaşadığı sorunlara ilişkin görüşlerinin *toplumsal*, *dilsel*, *duygusal*, *akademik* ve *ekonomik* temaları altında toplandığı görülmektedir. Temalara bağlı olarak 22 kod (f=73) ortaya çıktığı ve toplumsal sorunlara ilişkin kodların daha fazla olduğu görülmektedir.

Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunlara ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıda doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur:

“Göçmen öğrencilerimiz kendilerini iyi ifade edemiyorlar. Beden eğitimi dersi demek her bireyin kendisini fiziksel olarak ifade etmesi demektir. Fakat yabancı öğrencilerimiz dil bildiklerinden dolayı kendilerini ifade edemiyorlar.” (Ö₄)

“Öncelikle dil sorunu sorunların başında gelmektedir. Akranlarına karşı çekingen davranma ve adaptasyon sorunu yaşanıyor.” (Ö₁₁)

“Ülkemizdeki müfredata alışmaları zaman alıyor. Akranlarıyla farklı dile sahip oldukları için kaynaşma ve uyum sorunu ortaya çıkıyor.” (Ö₁₅)

“Arkadaşlarıyla uyum konusunda ve genel kıyafet ihtiyaçları konusunda sorun yaşamaktadırlar.” (Ö₂₄)

“Grup hâlinde oynatılan oyunlarda dışlanma ve akranlarıyla iletişim kurma sorunu yaşıyorlar.” (Ö₂₈)

Öğretmen görüşleri incelendiğinde göçmen öğrencilerin Türkçeyi yeterince bilmemelerinden dolayı beden eğitimi derslerinde kendilerini ifade edemedikleri için ders-

lerde etkileşime geçmekten uzak durdukları anlaşılmaktadır. Dil sorunu beraberinde duyuşsal sorunlar getirmekte ve göçmen öğrencilerin bireysel hareket etmelerine, grup çalışmalarından kopuk olmalarına sebep olmaktadır. Yaşça büyük olan göçmen bireyler ve öğrenciler dil açısından kritik evreleri aştıkları için Türkçeyi öğrenmede ya çok zorlanmış ya da öğrenememişlerdir. Fakat uzun zamandır Türkiye'ye yerleşmiş olan çoğu göçmen ailenin çocuğu, eğitimine Türkiye'de başladığı için dil sorununu aşmada biraz daha avantajlı durumdadır. Türkçeyi öğrenerek dil sorunu aşan öğrenciler derslerde ve gündelik hayatta akranlarına oranla daha öz güvenli davranabilmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri de dil sorununu vurgulamaktadır.

İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt amacını oluşturan "Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunları çözmek için neler yapmaktasınız?" sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Beden Eğitimi Dersinde Yaşanan Sorunların Çözümüne İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	F
Etkinliklerle Destekleme	Etkinliklerde aktif kılma (Ö1, 11, 12, 19, 23, 27, 28), Görev ve sorumluluk verme (Ö6, 16, 20, 26), Dersi zevkli hâle getirme (Ö8, 13), Sözsüz oyunlar oynatma (Ö15, 18), Yarışma ve turnuva düzenleme (Ö17, 19), Fiziksel gelişime destek olma (Ö29), Sosyal etkileşim ortamı yaratma (Ö14, 16, 24, 29), Ülkelerindeki oyunları oynatma (Ö2, 8, 13, 21, 26, 29),	28
Bireysel Destek Sunma	Onlarla bire bir etkinlik yapma (Ö4), Yakından ilgilenme (Ö9, 12, 23), Derste öncelik verme (Ö14), Öz güven kazandırma (Ö14, 16, 17, 27), Yeteneğini tespit etmeye çalışma (Ö17), Problemi araştırma (Ö3, 5),	12
Akran Öğretimi	Karma gruplar kurma (Ö2, 10, 19, 21, 24, 28, 29, 30), Arkadaş desteği sağlama (Ö28, 29), Grup ödevleri verme (Ö19)	11
İletişim Becerilerini Geliştirme	Onların dilini kullanma (Ö1), İşaret dilini kullanma (Ö7), Dil becerisi kazandırma (Ö11, 23, 25, 29),	6
Çevreyle İş Birliği Sağlama	Başka kurumlardan destek alma (Ö3), Velilerle iş birliği yapma (Ö9), Maddi destek sağlama (Ö22),	3
Toplam		60

Tablo 3 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin yaşadığı sorunlara ilişkin çözümlerinin *etkinliklerle destekleme*, *bireysel destek sunma*, *akran öğretimi*, *iletişim becerilerini geliştirme ve çevreyle iş birliği sağlama* temaları altında toplandığı görülmektedir. Temalara bağlı olarak 23 kod (f=60) ortaya çıktığı ve etkinliklerle desteklemeye ilişkin kodların daha fazla olduğu görülmektedir.

Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıda doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur:

“Göçmen öğrencilerimiz dilimizi öğrenmekte zorluk çektiği için onların dilinden güzel kelimeler kullanarak onları aktivitelere dâhil etmeye çalışırım.” (Ö₁)

“Öğrencilerimle daha sık iletişime giriyorum. Adapte olmaları için göçmen öğrencilerimi etkinliklere dâhil etmeye çalışıyorum.” (Ö₁₂)

“Etkinlikleri sırasında yapabilecekleri görevleri onlara verip hem öz güvenlerini arttırmak hem de sosyalleşmelerini sağlamak için çalışmalar yapıyorum.” (Ö₁₅)

“Öğrencilerin oyunlarda daha aktif olması için onlardan bir lider seçip takım kaptanı yaptırım.” (Ö₂₀)

“Beden eğitimi dersinde uyum sağlamaları için grup şeklinde sınıftaki bireyler ile takım birliğini sağlayarak, aktiviteler yaparak, bireyler arasındaki diyalogu sağlayarak, dil gelişimlerini ve fiziksel gelişimlerini en üst düzeyde tutuyorum.” (Ö₂₉)

Beden eğitimi dersi diğer derslere göre yapısı gereği psikomotor beceri ağırlıklı bir derstir. Diğer derslerin bilişsel beceri ağırlıklı yürütülmesi göçmen öğrencilerin algılamaya ve anlamlandırma durumlarını güç kılmaktadır. Fakat beden eğitimi dersinde bu durum göçmen öğrenciler ve öğretmen için olumlu bir durum yaratmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri de olumlu bu durumu değerlendirerek göçmen öğrencileri çeşitli etkinlik, oyun ve sporlara yönlendirerek derslerden keyif almalarını sağlamaktadırlar. Öğretmen görüşlerinin çoğu da bu durumu desteklemektedir.

Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt amacını oluşturan “Göçmen öğrencilerin okula uyumları için beden eğitimi dersinde neler yapmaktasınız” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Okula Uyum İçin Yapılanlara İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	F
Sosyal Faaliyetler	Sosyal etkinliklere dâhil etme (Ö1, 4, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 25, 29, 30), Spor kulüplerine yönlendirme (Ö2, 8), Turnuvalarda görev verme (Ö2, 5, 7, 16, 19, 22, 26), Karma grup çalışmaları yaptırma (Ö3, 9, 12, 23, 25, 29), Akran desteği sağlama (Ö17, 28, 29), Öğrencilerden görüş alma (Ö24)	33
Bireysel Faaliyetler	Psikolojik destek sağlama (Ö16, 18, 28, 30), Teşvik etme (Ö2, 10, 15, 19, 22), Görev ve sorumluluk verme (Ö3, 14, 20), Sevdikleri etkinlikler yapma (Ö6, 10, 26, 27, 29), Dil eğitimi verme (Ö1), Derse aktif katılım sağlatma (Ö4, 8, 11, 18)	22
Kültürel Faaliyetler	Ülkelerindeki oyunları oynatma (Ö3, 13, 24), Projeler yapma (Ö4, 14, 23)	6
Toplam		61

Tablo 4 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin çözümlerinin *sosyal faaliyetler*, *bireysel faaliyetler* ve *kültürel faaliyetler* temaları altında toplandığı görülmektedir. Temalara bağlı olarak 14 kod ($f=61$) ortaya çıktıği ve sosyal faaliyetlere ilişkin kodların daha fazla olduğu görülmektedir.

Göçmen öğrencilerin okula uyumu için beden eğitimi dersinde yapılanlara ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıda doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur:

“Göçmen öğrencilerin geldikleri ülkedeki popüler oyunları oynatırım. Kendi yerli öğrencilerime de aynı oyunları oynatırım. Öğrenciler arasında görev paylaşımı yaparım.” (Ö₃)

“Şehirler arası turnuvalara göçmen öğrencileri ekleyip okula daha çok uyum sağlamalarına yardımcı olurum.” (Ö₂)

“Göçmen öğrencilerime çeşitli proje, müsabaka ve etkinliklerde görev ve sorumluluk yüklerim. Bunların gerçekleştirilme sırasında az da olsa çekingenliklerini giderebiliyorlar.” (Ö₁₄)

“Okulumuzun düzenlediği gezi, tiyatro gibi etkinliklere onları dâhil ederek okuldaki her yaşta öğrenciyi tanımalarını sağlarım.” (Ö₁₇)

“Belirlediğim birkaç öğrenciye göçmen öğrencilerle kalmaları, onlara okul hakkında, müfredat hakkında ve uyum konusunda yardımcı olmaları için sorumluluk veririm.” (Ö₂₈)

Beden eğitimi öğretmenleri göçmen öğrencilerin okula uyum sağlamaları için sosyal etkinliklerden sıkça yararlanmaktadır. Okul faaliyetleri kapsamında yürütülen birçok etkinlikte beden eğitimi öğretmenleri yer almaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri bu etkinliklere göçmen öğrencileri de dâhil ederek öğrencilerin okula uyum sağlayarak eğitimi sürecini içselleştirmelerine yardımcı olmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri okul etkinlikleri dışında derslerde de çeşitli sportif ve kültürel etkinlikler yaparak öğrencileri aktif kılmaya çalışmaktadırlar.

Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt amacını oluşturan “Beden eğitimi dersinde farklı kültürlerin bir arada olmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Farklı Kültürlerin Bir Arada Olmasına İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	F
Olumlu Yaklaşım	Yeni şeyler öğrenme (Ö1, 2, 4, 6, 8, 10, 12,14, 20, 23, 26, 28, 30), Kültür alışverişi sağlama (Ö3, 7, 8, 11, 13, 16, 17, 20, 22, 23, 30), Yeni bireyler tanıma (Ö5, 14, 25), Kültürel farkındalık oluşması (Ö9, 11, 12, 15, 16), Paylaşmayı öğrenme (Ö9), Bilinçlenme (Ö12, 28), Empati kurma (Ö13, 19, 21, 22, 25, 30), Farklı etkinliklerin ortaya çıkması (Ö24, 27), Dayanışma (Ö27, 29)	45
Olumsuz Yaklaşım	Ön yargıyla yaklaşıma (Ö1, 9, 18, 26), Uyum sorunu (Ö15, 17), Kültür çatışması (Ö21)	7
Toplam		52

Tablo 5 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin farklı kültürlerin bir arada olmasına ilişkin görüşlerinin *olumlu yaklaşım* ve *olumsuz yaklaşım* temaları altında toplandığı görülmektedir. Temalara bağlı olarak 12 kod ($f=52$) ortaya çıktığı ve olumlu yaklaşımlara ilişkin kodların daha fazla olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi dersinde farklı kültürlerin bir arada olmasına ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıda doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur:

“Farklı kültürlerin bir arada olmasını öğrenciler için büyük bir avantaj olarak görüyorum. Öğrenciler kendi kültürleri dışında farklı kültürler tanıyarak daha bilinçli oluyorlar.” (Ö₁₂)

“Farklı kültürlerin bir arada olmasının sadece beden eğitimi dersi için değil tüm dersler için faydalı olduğunu düşünüyorum. Her ne kadar göçmen öğrenciler için uyum sağlamak zor olsa da.” (Ö₁₅)

“Farklı kültürlerdeki öğrencilerin gelenek, görenek, örf ve âdetleri birbirine karışması bütün mutlulukların ve acıların bir olmasını sağlıyor.” (Ö₂₂)

“Farklı kültürlerin bir arada olması başta öğrenciler tarafından yadırgansa da ilerleyen zamanlarda birbirlerinin kültürlerine merak salıp kaynaşıyorlar.” (Ö₁)

“Kültürlerarası farklılık öğrenciler arasında nadir de olsa sıkıntı çıkarabiliyor.” (Ö₁₈)

Beden eğitimi öğretmenlerinin farklı kültürler bir arada olmasına ilişkin olumlu yaklaşımları incelendiğinde, öğrencilerin kültürel etkileşimden dolayı derslerde yeni şeyler öğrendiğini ifade etmektedirler. Olumsuz yaklaşımlar açısından bakıldığında ise öğrenciler arasında ilk başlarda ön yargı olduğu fakat ilerleyen süreçlerde bu sorunun ortadan kalktığı ifade edilmektedir.

Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt amacını oluşturan “Beden eğitimi dersinde göçmen öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma durumları nasıldır?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Sosyal Etkinliklere Katılma Durumuna İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar	f
İstekli	Uyum sağlayıcı (Ö1, 3, 4, 11, 13, 19), Katılımcı (Ö1, 2, 22, 30), Öğrenmeyi içselleştirici (Ö4, 9, 19), Meraklı (Ö8), Yeniliklere açık (Ö8), Sosyalleşme amaçlı (Ö11, 12, 17, 23, 24, 25, 29, 30), Mutlu olmak için katılma (Ö9, 12), Olumlu bakış açısı (Ö16, 21, 23, 28, 29)	30
Kararsız	Etkinliğe göre hareket etme (Ö18, 27)	2
İsteksiz	Çekingen (Ö3, 5, 6, 7, 13, 14, 15, 17, 19, 25, 26, 27, 30), Dışlanmış hissedici (Ö7, 18, 19), Dil sorunundan dolayı utanma (Ö10, 20), Ön yargılı (Ö4, 13, 14, 18), Kendini eksik hissetme (Ö10, 20, 22), Yabancılaşma (Ö15, 25)	27
Toplam		59

Tablo 6 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin farklı kültürlerin bir arada olmasına ilişkin görüşlerinin *istekli*, *kararsız* ve *isteksiz* yaklaşım temaları altında toplandığı görülmektedir. Temalara bağlı olarak 12 kod (f=59) ortaya çıktığı ve istekli katılımlara ilişkin kodların daha fazla olduğu görülmektedir.

Beden eğitimi **öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin** sosyal etkinliklere katılma durumlarını nasıl karşıladıklarına ilişkin bazı öğretmen görüşleri aşağıda doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur:

“İlk başlarda yabancılaşma çekmelerine rağmen daha sonra hızla uyum sağladıklarını söyleyebilirim.” (Ö₁₃)

“Göçmen öğrenciler sosyal etkinliklere sıcak bakmıyor ve çekiniyorlar. Biz öğretmenler, onları etkinliklere dâhil ettiğimizde bu ön yargıyı kırmış oluruz.” (Ö₁₄)

“Sosyal etkinlikler göçmen öğrenciler için çok faydalıdır. Öğrenci yaşadığı dil sorunu nedeniyle geri durmak istese de katıldığı etkinliklerde sosyalleşir.” (Ö₁₇)

“Göçmen öğrenciler çekingen oluyorlar ve kendilerini dışlanmış hissediyorlar.” (Ö₂₃)

“Göçmen öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte beden eğitimi dersini görmesi onlar açısından fiziksel anlamda, sosyalleşme anlamında ve Türkçeye entegre olma konusunda çok faydalı olmaktadır.” (Ö₂₉)

Beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri ele alındığında göçmen öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmakta istekli oldukları fakat katılımı çekingen davrandıkları görülmektedir. Göçmen öğrencilerdeki çekingen davranışı onların sınıf etkinliklerine ve arkadaş ortamlarına katılmalarını engellemektedir. Kendini ifade edememe, başkasının kendisiyle alay edeceği düşüncesi, göçmen olma gibi durumlar göçmen öğrencileri sosyal etkinliklerde olumsuz etkilemektedir. Bu gibi olumsuz durumlar göçmen öğrencileri olumsuz etkilese de bu durum öğrencilerin sosyal etkinliklerden uzak durmak istediğini yansıtmamaktadır. Bu tür olumsuz durumları aşan göçmen öğrenciler genel anlamda ders ve sınıfla uyum sağlamakta, akademik ve sportif açıdan başarı elde etmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Savaş, felaketler, göç ve mültecilik gibi durumlar her bireyin ve her toplumun karşı karşıya kalabileceği olumsuz durumlardır. Bunlara maruz kalan çoğu insan yerini, yurdunu terk etmek zorunda kalmaktadır. Bundan en fazla ise çocuklar etkilenmektedir. Gidilen yerlerde çeşitli sorunlar baş göstermektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği bu çalışmada beş alt amaçla ilgili öğretmen görüşleri incelenmiş ve analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt amacı olan “Göçmen öğrenciler beden eğitimi dersinde hangi sorunları yaşamaktadırlar?” sorusuna ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş toplumsal, dilsel, duygusal, akademik ve ekonomik temaları ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde en fazla dil sorunu yaşadığını ve bunun temel sebeplerinden birisinin öğrencilerin Türkçeyi yeteri kadar bilmemelerinden kaynaklandığını düşündükleri sonucuna ulaşmaktadır. Bu durum öğretmenlerin göçmen öğrencilerle iletişim kurmasında da sorun yaratmaktadır. Akkaya ve Ulum (2018) yaptıkları çalışmada göçmenlerin dil öğrenmeye karşı olumlu tutuma sahip olduğunu fakat bunun için desteklenmeleri gerektiğini tespit etmişlerdir. Yurdakul ve Tok (2018) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin, göçmen öğrenciler ile ilgili en fazla dil sorunları, kültürel farklılık sorunları ve duygusal sorunlarla karşılaştıklarını tespit etmişlerdir. Arslan ve Uslu (2020) ise yaptıkları çalışmada göçmen öğrencilerin Türkçeyi tam olarak okuyup yazamadıkları için dil ile ilgili sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Börü ve Boyacı (2016) yaptıkları çalışmada göçmen öğrencilerin dil yeterliliği, aile bütünlüğünün sağlanamaması ve ekonomik sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Yenilmez ve Çöplü (2019) yaptıkları çalışmada öğrencilerin derslerde dil problemi yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Fazel vd. (2012), Measham vd. (2014), Ryan, Dooley ve Benson (2008), Scheppers vd. (2006) yaptıkları çalışmalarda göçmen öğrencilerin dil sorunu yaşadıklarını ve bu sorunun sadece eğitim alanında değil, sağlık alanında ve sosyal etkileşimde de göçmenlere sorun olduğunu tespit etmişlerdir.

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersinde yaşadıkları sorunları çözmek için neler yapmaktasınız” sorusuna ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş etkinliklerle destekleme, bireysel destek sunma, akran öğretimi, iletişim becerilerini geliştirme ve çevreyle iş birliği sağlama temaları ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin yaşadıkları sorunların çözümünde sınıf içi etkinliklere çok yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sağlam ve Kanbur (2017) yaptıkları çalışmada çok kültürlü yapıdaki okullarda görev yapan öğretmenlerin göçmen öğrencilerin eğitiminde kendilerini yetersiz hissettiklerini tespit etmişlerdir. Mercan Uzun ve Bütün (2016) yaptıkları çalışmada göçmen öğrencilerin sosyoekonomik şartlardan dolayı temel bakım becerilerini ve ihtiyaçlarını karşılayamadıkları için öğretmenlerin sorunları çözme konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerini tespit etmişlerdir. Eren (2019) yapmış olduğu çalışmada göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadığı sorunların çözümünde öğretmenlerin, öğrenci ve velilere dil eğitimi verilmesi gerektiğini ifade ettiklerini belirtmiştir. Şeker ve Arslan (2013) çok kültürlü öğretmen eğitimlerinin öğretmenler açısından önemli bir role sahip olduğunu ve öğretmenlerin bilgi, tutum ve becerilerinin göz önünde tutulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin göçmen öğrencilerin eğitiminde kendilerini yetersiz hissettiklerini göstermektedir. Yapılan bu araştırma ise beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları sorunları çözmek için çeşitli çözümler geliştirdiklerini ve öğrencileri eğitim sürecine dâhil ettiklerini göstermektedir. Sezgin ve Yolcu (2016) yaptıkları çalışmada Suriye’de yaşanan olaylara dair ayrıntılı ve nesnel bilginin bireylere ve topluma aktarılması, psikolojik ve toplumsal açıdan da empati kurulması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Göçmen öğrencilerin okula uyumları için beden eğitimi dersinde neler yapmaktasınız?” sorusuna ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş sosyal faaliyetler, bireysel faaliyetler ve kültürel faaliyetler temaları ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin okula uyumunu sağlamak için sosyal etkinliklere ağırlık verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimi dersinin psikomotor becerilere dayalı bir ders olduğu düşünüldüğünde beden eğitimi öğretmenlerinin göçmen öğrencilerin okula uyumunu sağlamada başarılı oldukları görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu faaliyetleri öğrencileri okula uyum konusunda teşvik edici olmaktadır. Ersoy ve Turan (2019) yaptıkları çalışmada okullardaki öğretmenlerin ve diğer personelin göçmen öğrencilerin okula uyum konusunda bir şey yapmadıklarını tespit etmişlerdir. Gökmen (2020) yaptığı çalışmada göçmen öğrencilerin okula uyumlarında, göçmen öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinin hızlanması ve iletişimlerinin gelişmesi için öğrencilerin tek bir sınıfta toplanmayıp Türk öğrencilerle birlikte eğitim gördüğü ifade edilmiştir. Demircan (2019) yaptığı çalışmada okul müdürlerinin göçmen öğrencileri diğer öğrencilerle bir tuttuğunu bu sebeple göçmen öğrencilerin okula uyumları için bir şey yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “Beden eğitimi dersinde farklı kültürlerin bir arada olmasını ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş olumlu yaklaşımlar ve olumsuz yaklaşımlar temaları ortaya çıkmıştır. Kültürel zenginlikler toplumu bir arada tutan öncül değerlerdendir. Toplumdaki farklı kültürler birbirini etkileyerek zengin yeni değerler oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu yöndeki görüşleri incelendiğinde farklı kültürlerin bir arada olmasının genel olarak olumlu karşılandığı görülmektedir. Buna karşın bazı öğretmenler ise öğrenciler arasında ön yargı olduğuna değinerek bunun sorun teşkil ettiğini belirtmektedir. Fakat genel kanı göçmen öğrencilerin kültürel zenginlik yarattığı hususunda birleşmektedir. İbrahimoglu (2018) yaptığı araştırmada kültürel iletişimi önemli bir görev olarak görüldüğü ve bu çerçevede farklı kültürel geçmişlere sahip öğrencilerin de vatandaş olarak bu sürece katılmaları gerektiği belirtilmiştir. Güngör ve Şenel (2018) yaptıkları araştırmada göçmen öğrencilerin farklı bir kültürle karşılaştıklarında yaşlılarına göre başarısız olduklarını tespit etmişlerdir. Polat (2012) yapmış olduğu araştırmada göçmen öğrencilerin dilsel, kültürel ve duygusal ihtiyaçlarının öğrencilerin eğitim başarıları için çok önemli olduğunu belirtmiştir. Karabenick ve Noda (2004) yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin göçmen öğrencilerle ilgili olumlu tutuma sahip olduklarında öğrencilerin eğitim sürecinde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kiremit, Akpınar ve Tüfekci Akcan (2018) yapmış oldukları araştırmada bazı öğretmenlerin, sınıfta göçmen öğrenci bulunmasını avantaj olarak görürken bazı öğretmenlerin ise bunu dezavantaj olarak gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Cırık (2008) ise yapmış olduğu araştırmada eğitim kademelerinde farklı kültürlere sahip öğrencilerin olmasının, öğrencilerin gelişimlerini desteklediği ve olumlu bir eğitim ortamı yarattığını belirtmektedir.

Araştırmanın beşinci alt amacı olan “Beden eğitimi dersinde göçmen öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma durumlarını nasıl karşılamaktasınız?” sorusuna ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş istekli, kararsız ve isteksiz temaları ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde genel olarak çekingen davrandıklarını fakat öğretmenlerinin ve sınıf arkadaşlarının desteğiyle bunu atlatarak sınıf etkinliklerine katılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Göçmen öğrencilerin yaşadıkları çekingenlik, ön yargı ve yetersizlik duyguları ise temel olarak Türkçe konuşamamalarından kaynaklanmaktadır. Temiz (2020) yaptığı araştırmada göçmen öğrencilerin arkadaşları tarafından dalga geçileceği korkusuyla sınıf içi etkinliklerde iletişime geçmekten çekindikleri bu yüzden etkileşimde bulunmadıklarını tespit edilmiştir.

İster göç eden olsun ister olmasın her birey ve toplum gezmek, eğlenmek, dikkat dağıtmak gibi sosyal etkinliklere ihtiyaç duyar. Söz konusu göçmen insanlar olunca bu ihtiyaç biraz daha ağır basmaktadır. Göçmen öğrenciler maddi yetersizlik, alışmama, psikolojik çöküntü, kendini ifade edememe gibi sorunlar yaşadıklarından ötürü sosyokültürel etkinliklere ihtiyaç duymaktadır. Bunun eksikliğini hissetmektedirler.

Bu hususta bakanlıklar, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve öğretmenler de çeşitli çalışmalar yürütmekte ve göçmenlere yönelik maddi ve manevi birçok proje ve sosyal çalışmalar yürütmektedirler. Göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik durumları bir bütün olarak değerlendirildiğinde derslerde kendilerini ifade edemedikleri için duyuşsal sorunlar yaşadıkları ön plana çıkmaktadır.

Yapılan araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmaktadır:

- Beden eğitimi dersine yönelik yapılan bu araştırmaya benzer araştırmaların diğer derslerde de yürütülmesinde fayda vardır.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri ile yürütülen bu araştırmanın benzerinin göçmen öğrenciler ve göçmen öğrencilerin velilerinin görüşleri ile yürütülmesinde fayda vardır.
- Bu araştırma nitel olarak yürütülmüştür. Yapılacak nicel bir araştırma ile daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir.
- Eğitim kurumlarında öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilere göç ve göçmenlik üzerine seminerler verilerek farkındalık artırılabilir.
- Göçmen öğrencilere yönelik dil eğitimi çalışmalarına ve kurslara daha fazla önem verilmesinde fayda vardır.
- Konu ile ilgili yapılacak ileri araştırmalarda göçmen öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ya da görüşlerini yansıtan nicel verilerin kullanılması daha kapsamlı sonuçlar verecektir.
- Milli Eğitim Bakanlığına göç ve göçmenlik ile ilgili projeler sunularak eğitim ve araştırma faaliyetlerine katkı sunulabilir.
- Öğretmenlere, göçmen öğrencilerle ilgili seminerler verilerek öğretmenler mesleki açıdan hazır hâle getirilebilir.

Kaynakça

- Akkaya, A. ve Ulum, Ö. G. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli sığınmacıların dil öğrenmeye ilişkin inançları. *International Journal of Languages Education*, 6(4), 1-11. DOI: <http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.3226>
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75. DOI: <http://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2018.61>

- Arslan, Ü. G. ve Uslu, F. (2020). Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde eğitim-öğretim gören göçmen öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları zorluklar. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 203-216. DOI: <https://doi.org/10.51119/ereegf.2020.6>
- Aygül, H. H. ve Eke, E. (2018). *21. yüzyılda uluslararası göç ve mülteciler bir Türkiye perspektifi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Balkır, C., Karaman, Z. T. ve Kırkulak, B. (2008). *Yabancı emekli göçünün sosyal ve ekonomik etkileri: Antalya ve çevresi üzerine ampirik bir çalışma*. C. Balkır, Uluslararası Emekli Göçünün Sosyal ve Ekonomik Etkileri: Antalya Örneği. Antalya Büyükşehir Belediyesi Yayınları. <https://www.researchgate.net/publication/324226425>
- Başar, M, Akan, D. ve Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1571-1578. DOI: <https://doi.org/10.24106/kefdergi.427432>
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bosch-Supan, A. (1987). The role of education: Mobility increasing or mobility impeding? *NBER Working*, 2329. DOI: <https://doi.org/10.3386/w2329>
- Börü, N. ve Boyacı, A. (2016). Göçmen öğrencilerin eğitim-öğretim ortamlarında karşılaştıkları sorunlar: Eskişehir ili örneği. *Turkish Studies*, 11(14), 123-158. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9818>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Casado-Diaz, M. A. (2006). Retiring to the costa blanca: A cross-national analysis. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 32(8), 1321-1339.
- Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 27-40.
- Creswell, J. W. ve Clark, V. L. P. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Demircan, N. (2019). Suriyeli göçmen öğrencilerin sorunlarının giderilmesinde okul müdürü liderliği. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 16-34.
- Eren, Z. (2019). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre göçmen çocukların eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 213-234. DOI: <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.43815-476805>
- Ersoy, A. F. ve Turan, N. (2019). Sığınmacı ve Göçmen öğrencilerde sosyal dışlanma ve çeteleşme. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 54(2), 828-840. DOI: <http://dx.doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.05.1103>
- Fazel, M., Reed, R. V., Panter-Brick, C. ve Stein, A. (2012). Mental health of displaced and refugee children resettled in high-income countries: Risk and protective factors. *Lancet (London, England)*, 379(9812), 266–282. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(11\)60051-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60051-2)

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Göçmen Öğrencilere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Bir Durum...

- Gökmen, H. (2020). *Suriyeli göçmen öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyon sorunu (Bursa Yıldırım ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Güngör, F. ve Şenel, E. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim – öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 24-173.
- Heywood, A. (2013). *Siyasi ideolojiler* (A. K. Bayram, Çev.). Ankara: Adres Yayınları.
- Humphreys, B. R., Mcleod, L. ve Ruseski, J. E. (2014). Physical activity and health outcomes: Evidence from Canada. *Health Economics*, 23(1), 33-54. DOI: <https://doi.org/10.1002/hec.2900>
- İbrahimoglu, Z. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kültür kavramına ve farklı kültürlerle yaklaşımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 119-152. DOI: <https://doi.org/10.19171/uefad.450064>
- İçduygu, A. ve Sirkeci, İ. (1998). *Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinde göç hareketleri, 75. yılda köylerden şehirlere*, (Ed.). Oya Baydar. Tarih Vakfı Yayınları.
- Karabenick, S. A. ve Noda, P. A. C. (2004). Professional development implications of teachers' beliefs and attitudes toward English language learners. *Bilingual Research Journal*, 28(1), 55-75.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızılkaya, O. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitim ortamlarındaki uyumlarına yönelik görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- King, R., Warnes, A. M. ve Williams, A. M. (1998). International retirement migration in Europe. *Population, Space and Place*, 4(2), 91-111. DOI: [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-1220\(199806\)4:2%3c91::AID-IJPG97%3e3.0.CO;2-S](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1220(199806)4:2%3c91::AID-IJPG97%3e3.0.CO;2-S)
- Kiremit, R, Akpınar, Ü. ve Tüfekci Akcan, A. (2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2139-2149. DOI: <https://doi.org/10.24106/kefdergi.428598>
- Measham, T., Guzder, J., Rousseau, C., Pacione, L., Blais-McPherson, M. ve Nadeau, L. (2014). Refugee children and their families: Supporting psychological well-being and positive adaptation following migration. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 44(7), 208–215. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cppeds.2014.03.005>
- Mercan Uzun, E. ve Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Özkan, I. (2013). *Göç, iltica ve sığınma hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Polat, S. (2012). Okul Müdürlerinin çok kültürlülüğe ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, (42), 334-343.

- Reiner, M., Niermann, C., Jekauc, D. ve Woll, A. (2013). Long-Term health benefits of physical activity—a systematic review of longitudinal studies. *Bmc Public Health*, 13(1), 813. DOI: <http://dx.doi.org/10.1186/1471-2458-13-813>
- Ryan, D., Dooley, B. ve Benson, C. (2008). Theoretical Perspectives on Post-Migration Adaptation and Psychological Well-Being among Refugees: Towards a Resource-Based Model. *Journal of Refugee Studies*, 21(1), 1-18. DOI: <https://doi.org/10.1093/jrs/fem047>
- Sağın, A. E. ve Güllü, M. (2020). Suriyeli öğrencilerin okula uyum süreci; Sportif etkinliklerin rolü. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(3), 86-99.
- Sağlam, H. ve Kanbur, N. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323. DOI: <https://doi.org/10.19126/suje.335877>
- Scheppers, E., Van Dongen, E., Dekker, J., Geertzen, J. ve Dekker, J. (2006). Potential barriers to the use of health services among ethnic minorities: A review. *Family practice*, 23(3), 325-348. DOI: <https://doi.org/10.1093/fampra/cmi113>
- SETA ve Theirworld (2017). *Engelleri aşmak: Türkiye’de Suriyeli çocukları okullandırmak*. <https://setav.org/assets/uploads/2017/11/Engelleri-A%C5%9Fmak> adresinden 25 Haziran 2021 tarihinde çekilmiştir.
- Sezgin, A. A. ve Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas*, 4(7), 417-436. DOI: <http://dx.doi.org/10.20304/husbd.14985>
- Smith, J. A. (2004). Reflecting on the development of interpretative phenomenological analysis and its contribution to qualitative research in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 1(1), 39-54. DOI: <http://dx.doi.org/10.1191/1478088704qp004oa>
- Şeker, B. ve Aslan, Z. (2015). Eğitim Sürecinde Mülteci Çocuklar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. *Journal of Theoretical Educational Science*, 8(1), 86-105. DOI: <http://dx.doi.org/10.5578/keg.8234>
- Şimşek, H. ve Kula, S. (2018). Türkiye’nin göçmen politikasında ihmal edilen boyut: Eğitsel uyum programı. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 5-21.
- Temiz, D. N. (2020). Göçmen ve mülteci öğrencilere Türkçe öğretiminde okulda yapılan oryantasyon çalışmalarının rolü. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*, 2(2), 45-59.
- Türk Dil Kurumu (2021). *Güncel Türkçe sözlük*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Uğraş, S. ve Serbes, Ş. (2019). Beden Eğitimi dersi mutluluk düzeyi ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, 2(2), 1-10.
- Ündücü, C., Erdoğan, M. ve Işık, Ö. (2009). Avrupa’da uluslararası emeklilik göçü ve bütünleşme kapsamında yönetime katılım üzerine inceleme: Costa Del Sol, Tuscany, Algarve ve Malta örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 159-188.
- Warnes, A. M. ve Williams, A. (2006). Older migrants in Europe: A new focus for migration Studies. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 32(8), 1257-1281. DOI: <https://doi.org/10.1080/13691830600927617>

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Göçmen Öğrencilere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Bir Durum...

- Williams, A. M. ve Hall, C. M. (2000). Tourism and migration: New relationships between production and consumption. *Tourism Geographies*, 2(1), 5-27. DOI: <https://doi.org/10.1080/146166800363420>.
- Yaşara, T. S., Şemşeka, N. S., Bilena, O., Çalıka, F. ve Kayab, A. (2018). Göçmen Çocukların Spor Yoluyla Topluma Kazandırılması. *ERPA*, 588-594.
- Yenilmez, K. ve Çöplü, F. (2019). Göçmen öğrencilerin eğitiminde öğretmenlerin karşılaştığı zorluklar. *Journal of Research in Education and Teaching*, 8(3), 26-36.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (1984). *Case study research: Design & methods*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Yurdakul, A. ve Tok, N. T. (2018). Öğretmen gözüyle mülteci/göçmen öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 9(2), 46-58.